

Who's Afraid of Red, Green & Blue?

Een nieuw perspectief op de
Maasvallei als bloeizone

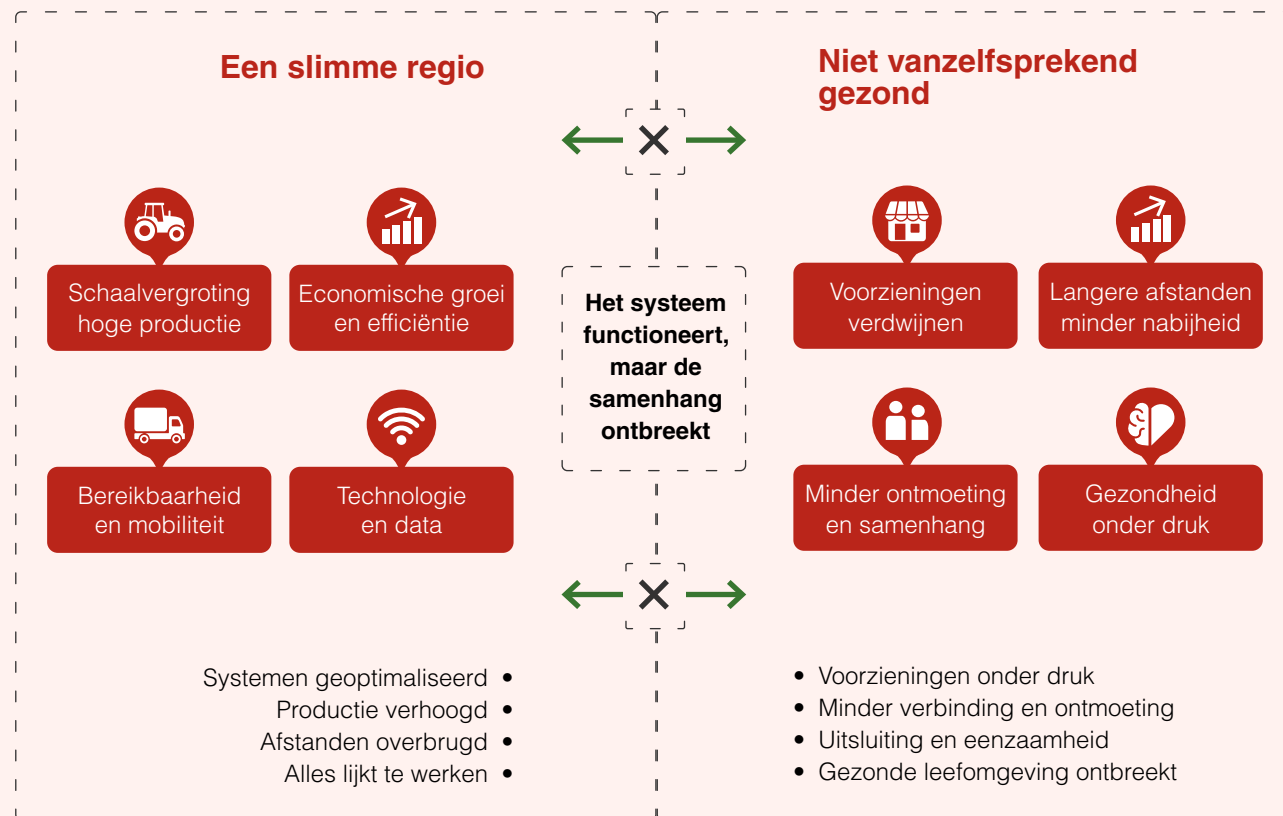
Ambitie: De bloeizone als richting

De ambitie van de Maasvallei is helder: uitgroeien tot een regio waarin gezondheid, vitaliteit en verbondenheid vanzelfsprekend zijn. Niet als resultaat van zorg achteraf, maar als kwaliteit van het dagelijks leven.

Een bloeizone waarin:

- mensen zich verbonden voelen en actief deelnemen
- de leefomgeving uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
- bodem, water en landschap bijdragen aan welzijn

In een tijd waarin maatschappelijke en ecologische systemen onder druk staan, vraagt deze ambitie om een andere benadering. Geen losse oplossingen, maar één samenhangend systeem waarin mens, natuur en netwerken elkaar versterken.

De vraag is niet hoe we dit verder optimaliseren, maar hoe we de regio weer zo inrichten dat gezondheid en kwaliteit van leven centraal staan.

Verbonden, maar zonder echt contact

In de samenleving groeit een nieuwe dynamiek. Digitale systemen, A.I., social media en netwerken maken ons slimmer en beter verbonden dan ooit.

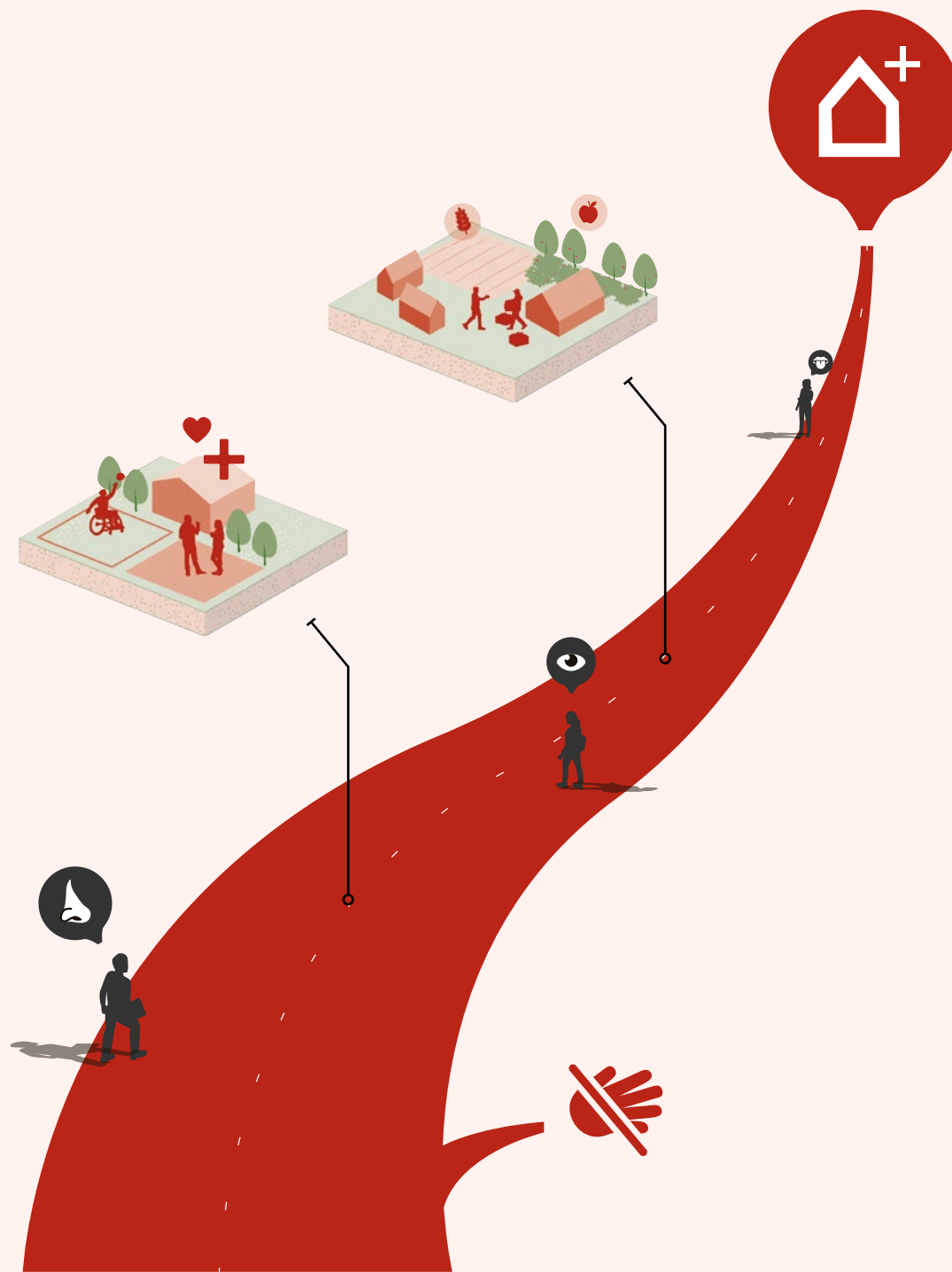
Tegelijk ontstaat een tegengestelde beweging: contact wordt vluchtiger, nabijheid verdwijnt en de relatie met onze directe leefomgeving verzwakt.

Mensen zijn continu verbonden, maar voelen zich minder onderdeel van een plek of gemeenschap.

In de Maasvallei wordt dit concreet zichtbaar. Voorzieningen verdwijnen of concentreren zich op afstand, waardoor dagelijkse ontmoeting minder vanzelfsprekend wordt.

Tegelijk groeit juist hier een tegenkracht: bewoners organiseren zich in MooiMaasvallei en zoeken opnieuw verbinding met elkaar en hun omgeving.

De regio bevindt zich precies in de spanning tussen vervreemding en herverbinding.

Een gecontroleerd systeem, een kwetsbare basis

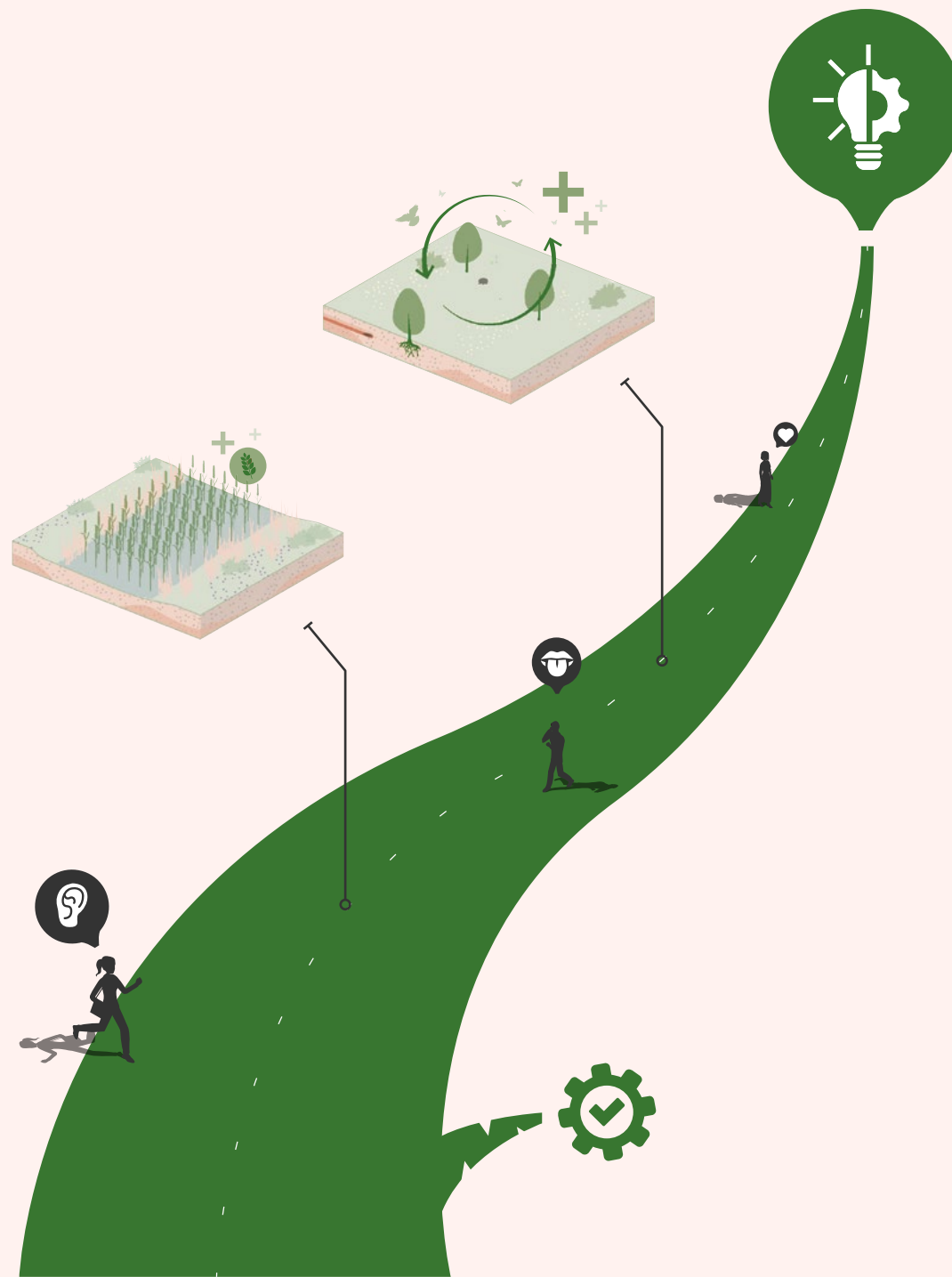
Ons voedselsysteem is sterk geoptimaliseerd. Intensieve landbouw, technologische sturing en chemische middelen zorgen voor hoge opbrengsten en voorspelbaarheid.

Maar deze controle heeft een keerzijde. Bodems verliezen hun veerkracht, water wordt versneld afgevoerd en ecosystemen raken uit balans.

Ook gezondheid staat onder druk — via lucht, bodem, water en voedsel.

In de Maasvallei wordt dat zichtbaar en voelbaar. Bij intensieve veehouderij, zoals geitenhouderijen, ontstaan gezondheidsrisico's voor omwonenden. Gewasbeschermingsmiddelen verspreiden zich via systemen die ooit efficiënt waren ontworpen. Het systeem functioneert nog, maar verliest zijn basis.

Daar ligt de opgave: het herstellen van een systeem dat niet alleen produceert, maar ook gezondheid en leefkwaliteit draagt.

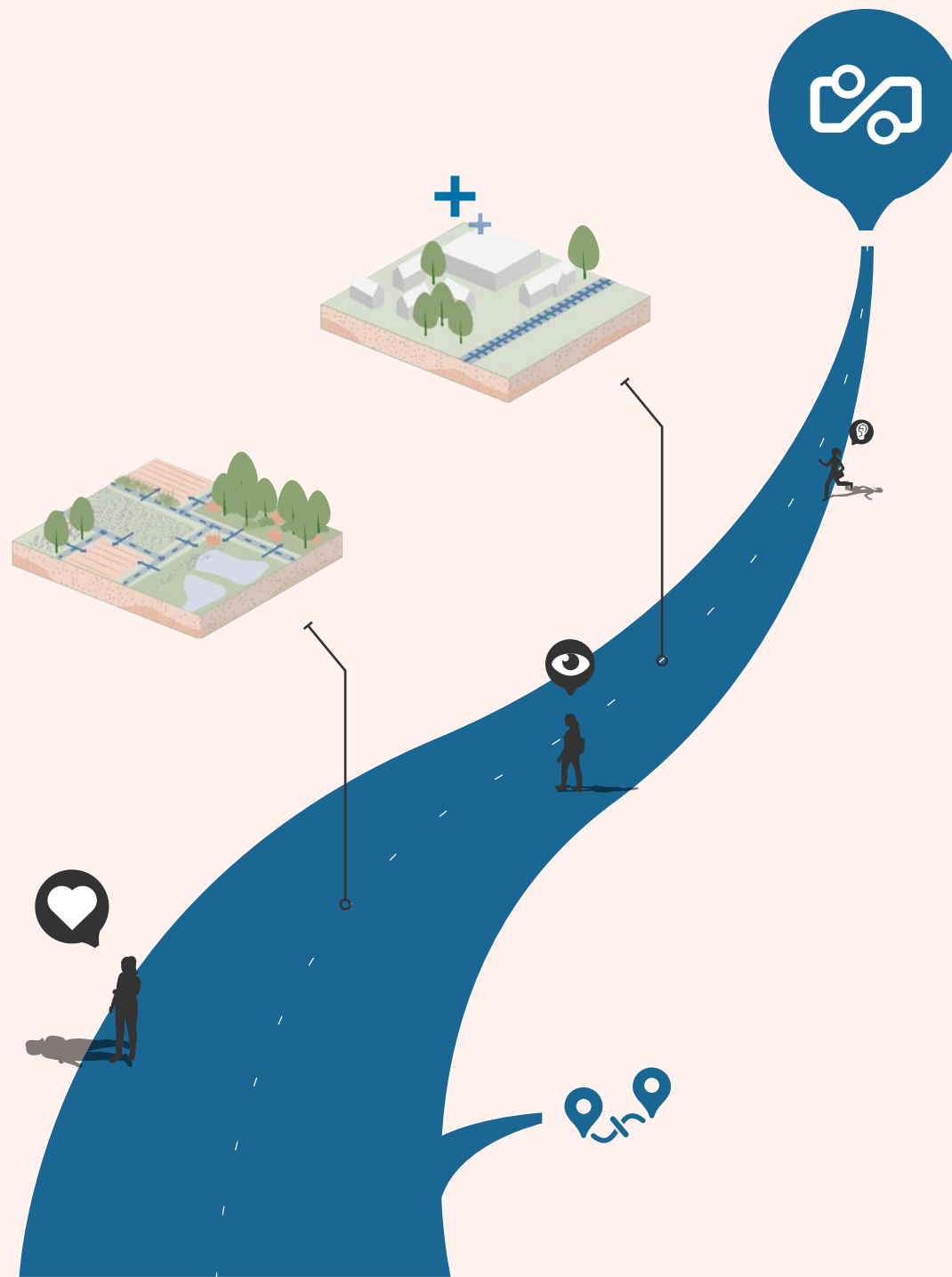
Altijd verbonden, maar zelden dichtbij

Onze netwerken zijn ontworpen voor bereik en snelheid.

We bewegen ons moeiteloos over grote afstanden. Niets is te ver. Werk, consumptie en recreatie zijn losgekoppeld van de plek waar we wonen.

Tegelijk ontbreekt het aan nabijheid. Dagelijkse routes naar voorzieningen, ontmoeting en natuur verdwijnen of raken versnipperd.

Ommetjes, langzaam verkeer en lokale verbindingen verdwijnen naar de achtergrond. De regio is bereikbaar, maar niet vanzelfsprekend verbonden.

We zijn verbonden, maar niet meer in balans

We hebben systemen gebouwd die sterker, slimmer en efficiënter zijn dan ooit.

Maar tegelijkertijd:

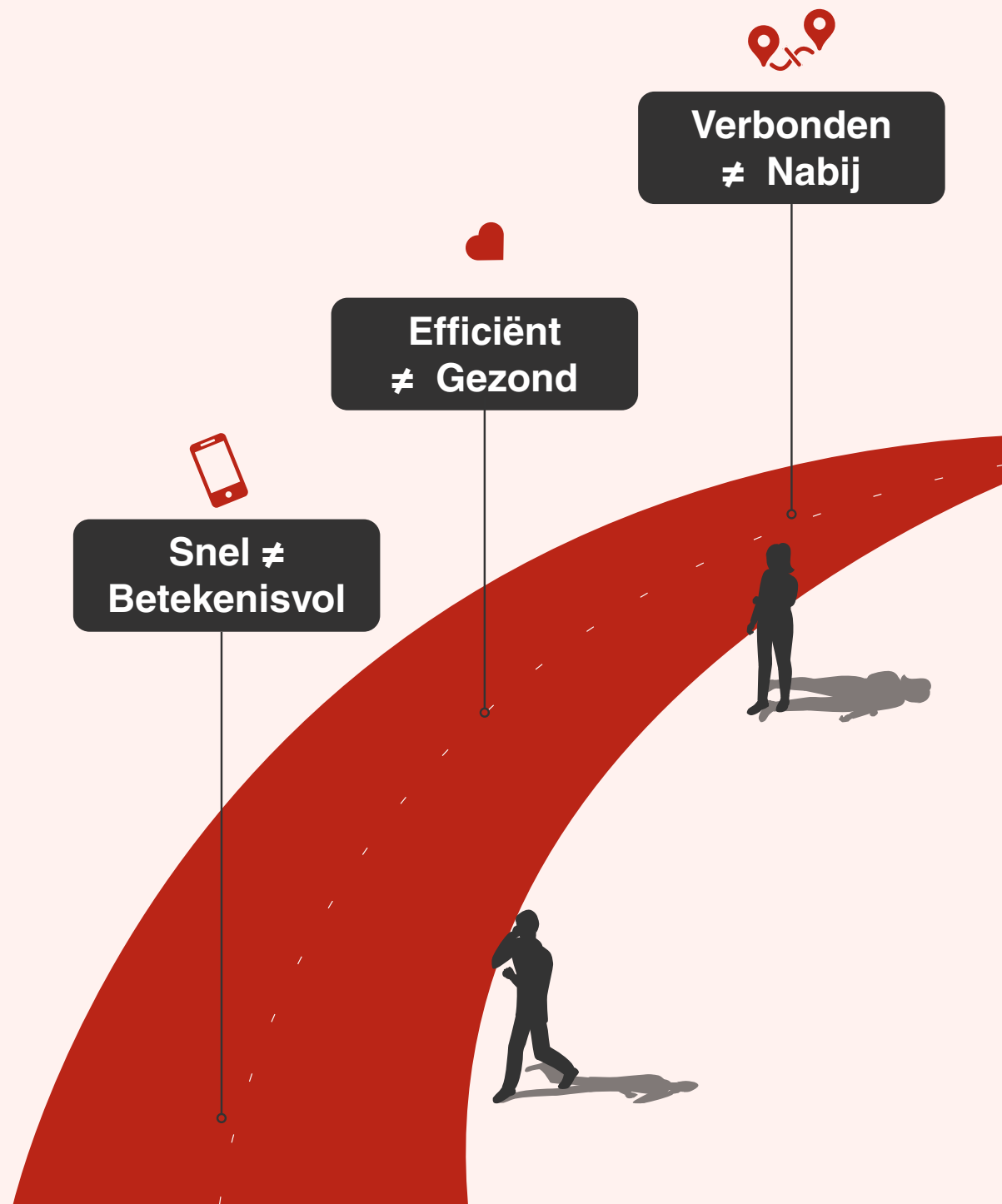
- we zijn verbonden, maar voelen ons minder gehecht
- we produceren meer, maar putten onze basis uit
- we bewegen sneller, maar ontmoeten minder

In de Maasvallei komt dit samen.

Wat ontbreekt, is samenhang:

- tussen mens en omgeving
- tussen ecologie en gebruik
- tussen beweging en ontmoeting

De opgave is helder: **niet verder optimaliseren, maar opnieuw verbinden.**

Van zorgregio naar bloeizone

Als de opgave ligt in het herstellen van samenhang, ligt de oplossing in het anders organiseren van de leefomgeving.

Niet door systemen verder te optimaliseren, maar door ze opnieuw met elkaar te verbinden.

De Maasvallei kiest voor een bloeizone: een regio waarin gezondheid, verbondenheid en leefkwaliteit centraal staan.

Waar:

- verbonden weer nabij wordt
- efficiënt weer gezond wordt
- beweging weer betekenis krijgt

Hier ontstaat geen perfect systeem, maar een leefomgeving die klopt.

Drie lagen, één systeem

Een gezonde leefomgeving ontstaat niet vanuit losse ingrepen, maar vanuit de samenhang van systemen.

Daarom werken we met drie onderling verbonden lagen:

- Green** – bodem, water en landschap als dragend systeem
- Blue** – netwerken die verbinden, bewegen en bereikbaar maken
- Red** – gemeenschappen waarin ontmoeting, initiatief en dagelijks leven samenkomen

Deze lagen functioneren niet afzonderlijk.

Ze grijpen op elkaar in, versterken elkaar en vormen samen één leefomgeving die werkt.

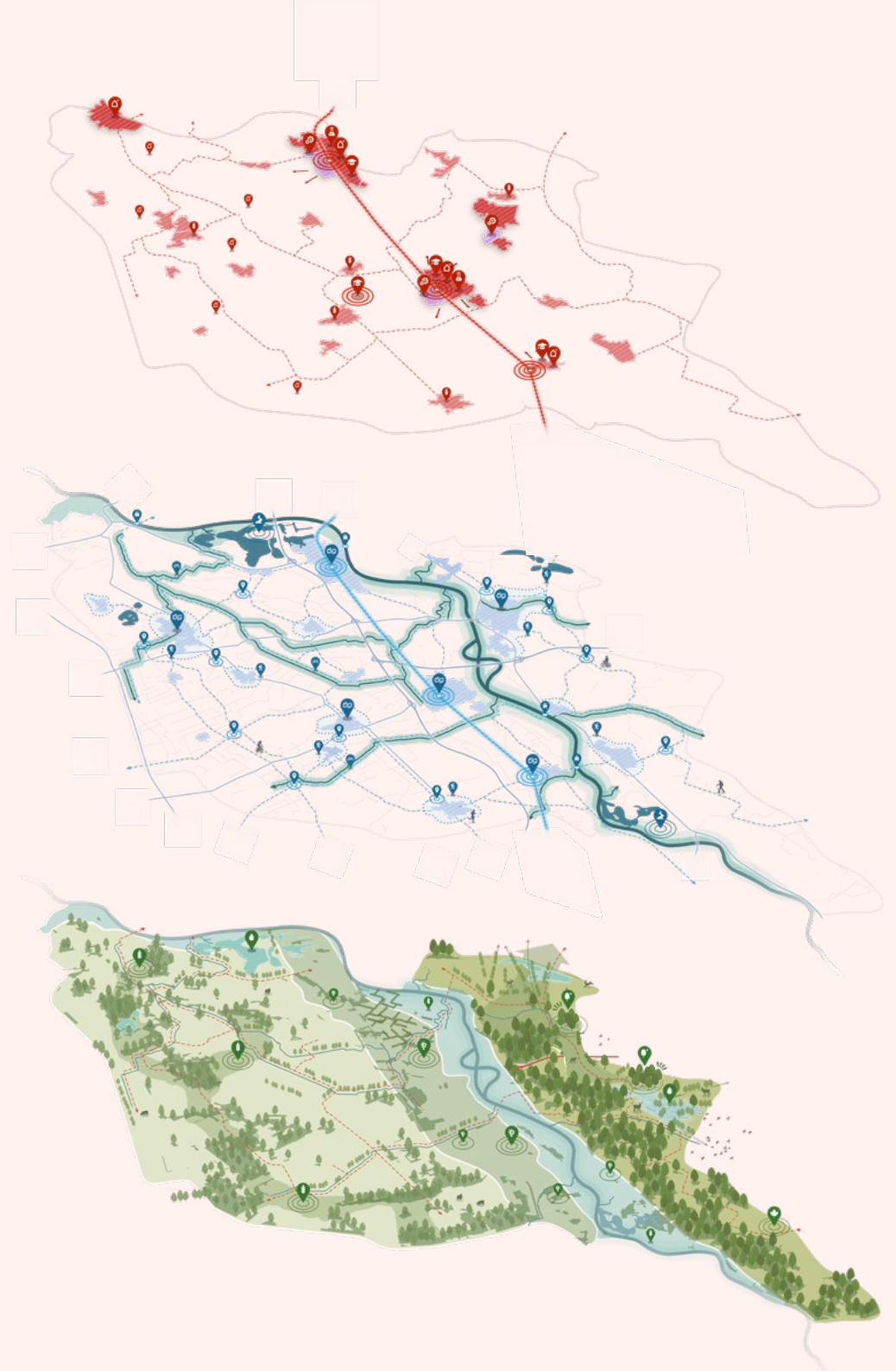
Om deze samenhang concreet te maken, vertalen we elke laag naar ruimtelijke principes.

Per laag zijn acht principes uitgewerkt die de ambitie van de bloeizone:

- zichtbaar maken
- ruimtelijk vertalen
- en uitvoerbaar maken

Samen vormen zij 24 principes die laten zien hoe het systeem in de praktijk werkt.

Op de volgende pagina's worden deze principes per laag uitgewerkt.

Ondergrond: bodem, water en groen

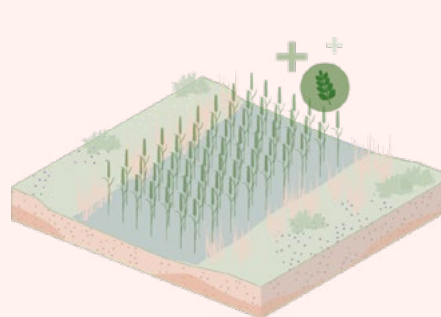
Bodem en water vormen het fundament van de leefomgeving.

Water wordt vastgehouden in plaats van afgevoerd.

Bodems worden hersteld in plaats van uitgeput.

Het landschap stuurt de ontwikkeling.

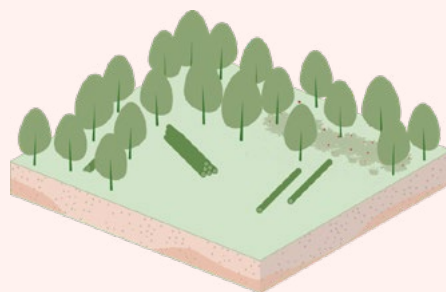
Zo ontstaat een robuuste basis voor klimaat, voedsel en gezondheid.

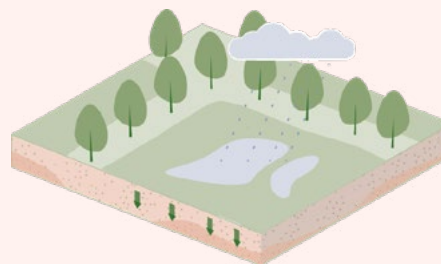
Natte teelten in lage delen

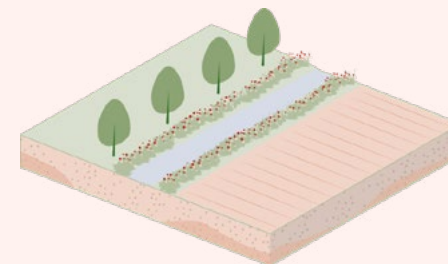
Bodemherstel en organische verrijking

Voedsel-en productiebossen

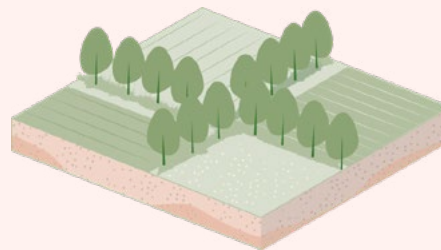
Waterbergende landschapskamers

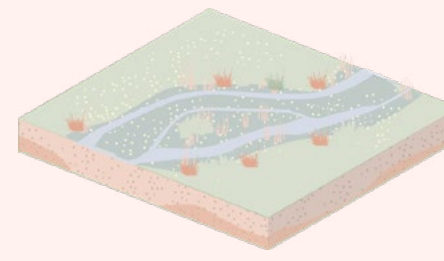
Bloemrijke akkerranden

Zachte dorpsranden

Agroforestry langs percelen

Beekherstel met natuurlijke oevers

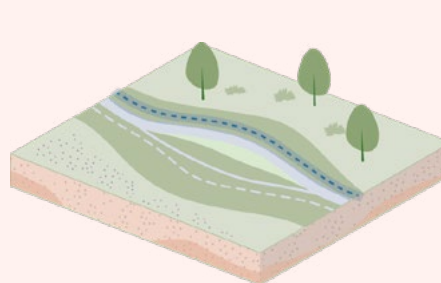
Verbonden landschap: netwerken en beweging

Netwerken verbinden niet alleen plekken, maar bepalen hoe we leven.

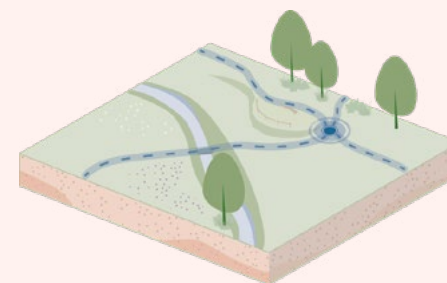
Beweging wordt weer onderdeel van de dag.

Routes verbinden dorpen, landschap en voorzieningen.

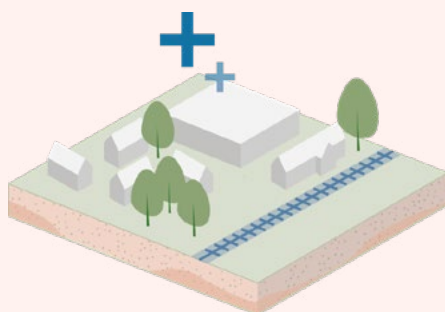
Niet snelheid is leidend, maar gebruik en ontmoeting staan centraal.

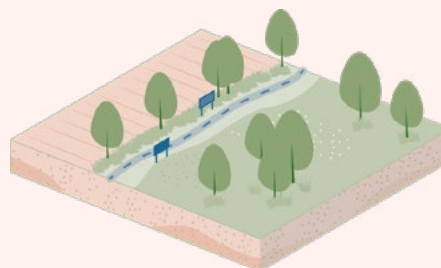
Maas- en beekroutes

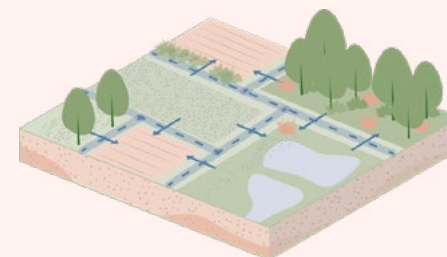
Landschappelijke hubs

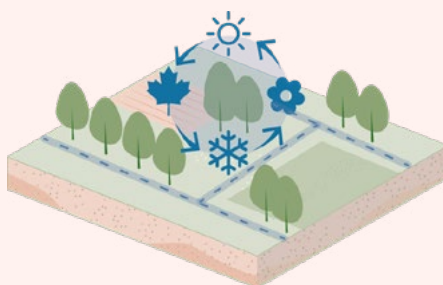
Gezondheidshubs bij stations

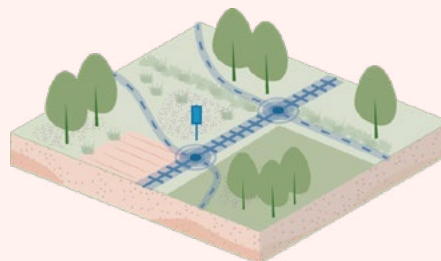
Educatieve landschapsroutes

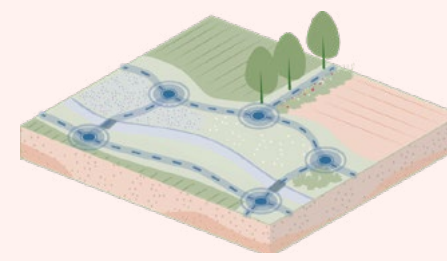
Doorwaadbaar landschap

Seizoensroutes

Multimodale knooppunten

Doorlopende fiets- en wandelroutes

Samenleving: gemeenschap en dagelijks leven

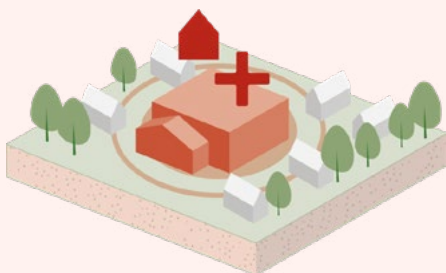
Een gezonde leefomgeving werkt alleen als mensen zich ermee verbonden voelen. Ontmoeting wordt vanzelfsprekend. Voorzieningen worden plekken van de gemeenschap. Dit is de essentie die zorgt dat het werkt: de sociale verbinding die alles bij elkaar brengt.

Dorpshuizen als gezondheidspleinen

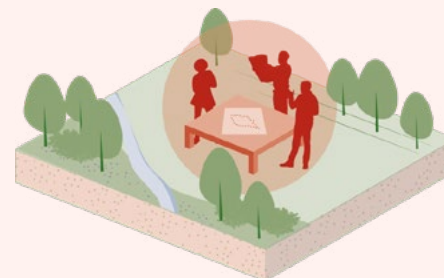
Gemeenschappelijke moestuinen

Geïntegreerde woonzorgconcepten

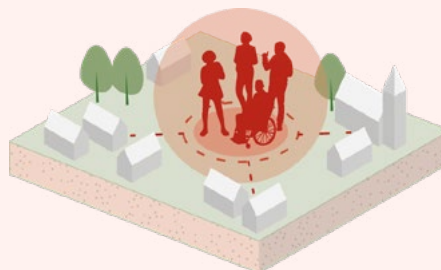
Lokale voedselketens

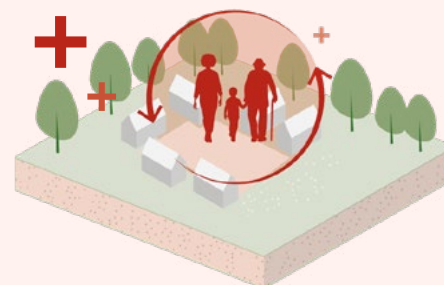
Participatieve landschapsprojecten

Culturele plekken en routes

Burgerberaden gekoppeld aan plekken

Meergeneratiewoningen

Het landschap geeft richting

De gezonde leefomgeving ontstaat niet overal op dezelfde manier.

In de Maasvallei verschillen bodem, water, landschap, bebouwing, gebruik en dynamiek per plek.

Van de hoge zandgronden en de Maasduinen tot het rivierdal van de Maas en de sterk agrarisch ingerichte gebieden daartussen. We kiezen een zonering die past bij deze landschappelijke oriëntatie.

Deze verschillen zijn geen beperking, maar juist het vertrekpunt voor ontwikkeling.

Per zone ontstaat een gerichte transitie, waarin:

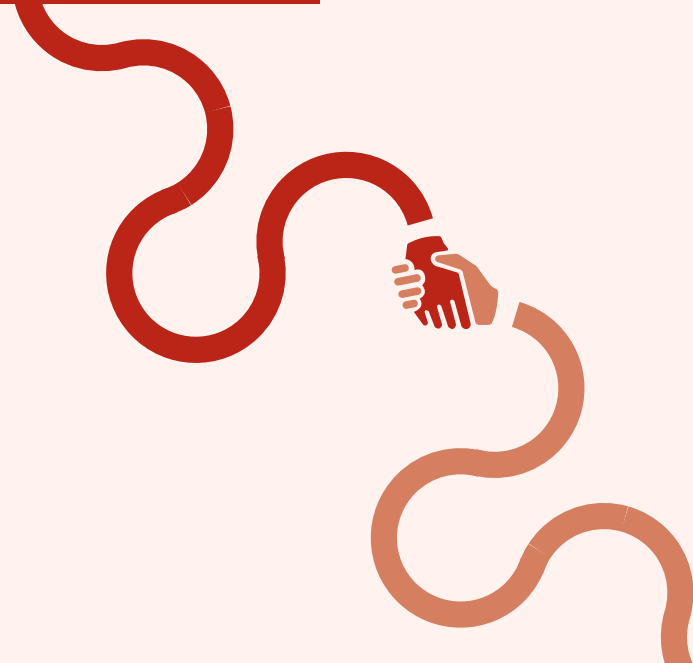
- het ecologische systeem wordt hersteld
- netwerken opnieuw worden verbonden
- en de leefomgeving beter aansluit op het dagelijks leven

Niet één oplossing voor de hele regio, maar een aanpak die meebeweegt met het landschap.

Dezelfde principes, anders toegepast

We onderscheiden we in de Maasvallei een Noord–Zuid georiënteerd landschapssysteem, gevormd door de landsgrens, de Maas, de A73 en de peelrand, waarin verschillende gebieden elk een eigen karakter en opgave hebben.

Geen harde grenzen, maar samenhangende zones waarin dezelfde processen spelen en dezelfde kansen liggen.

Een nieuw perspectief op de Maasvallei als bloeizone

Peelrand – van grens naar overgangslandschap

De Peelrand vormt van oudsher een overgang tussen hoog en laag, droog en nat.

Nu is het vaak een scherpe grens - tussen landbouw, natuur en bebouwing.

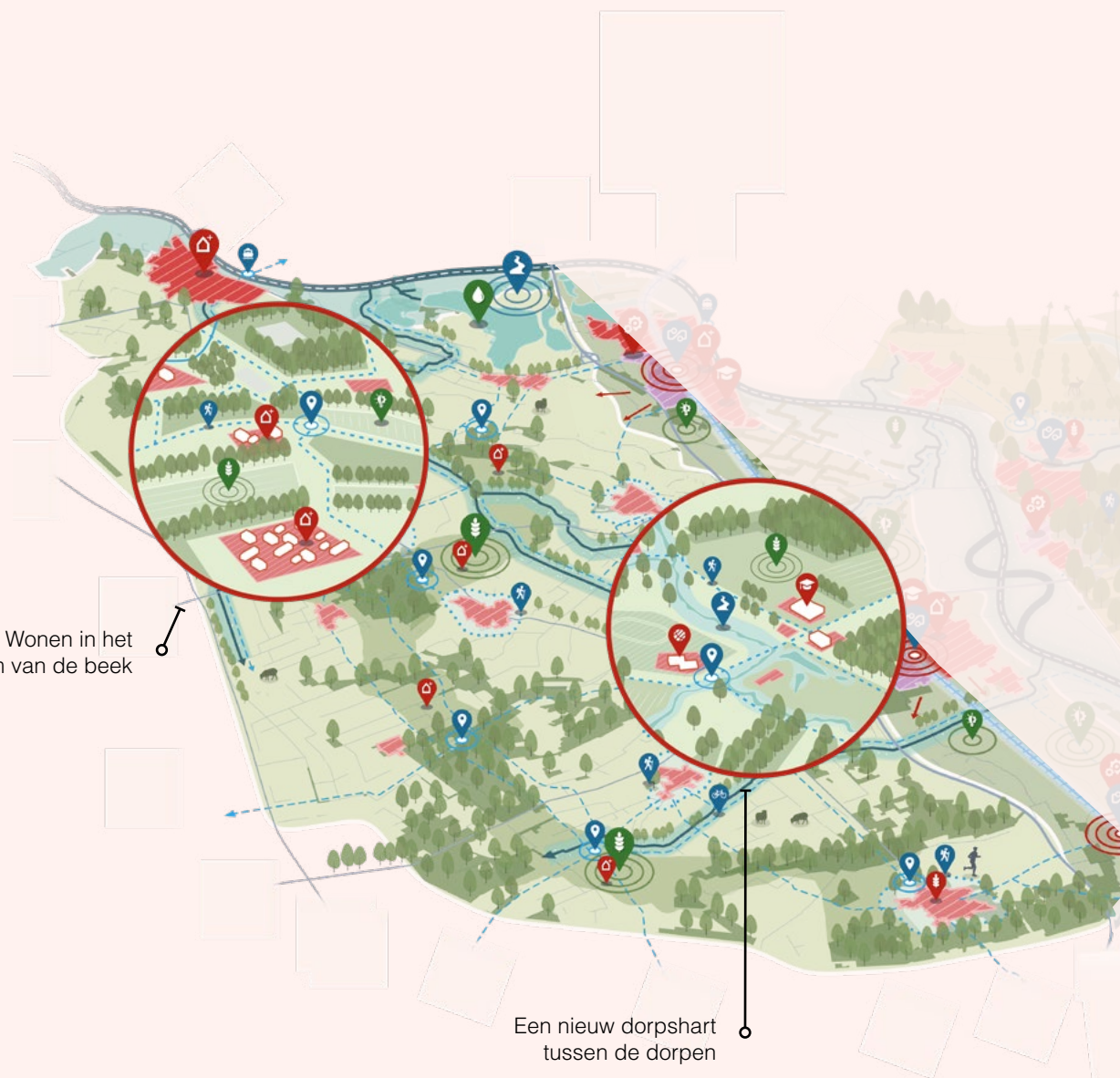
We transformeren deze zone van een scheiding naar een verweving.

Natuur dringt verder door in het agrarisch landschap, water krijgt meer ruimte en nieuwe vormen van wonen sluiten aan op het landschap. Ontmoeting tussen functies wordt hier de drager van ontwikkeling.

Zo ontstaat een zone waarin ecologie, leefkwaliteit en gebruik elkaar versterken - en waar het landschap weer een verbindende rol speelt.

Wonen in het systeem van de beek

Een nieuw dorpshart tussen de dorpen

Agrozone – van productiegebied naar regeneratief landschap

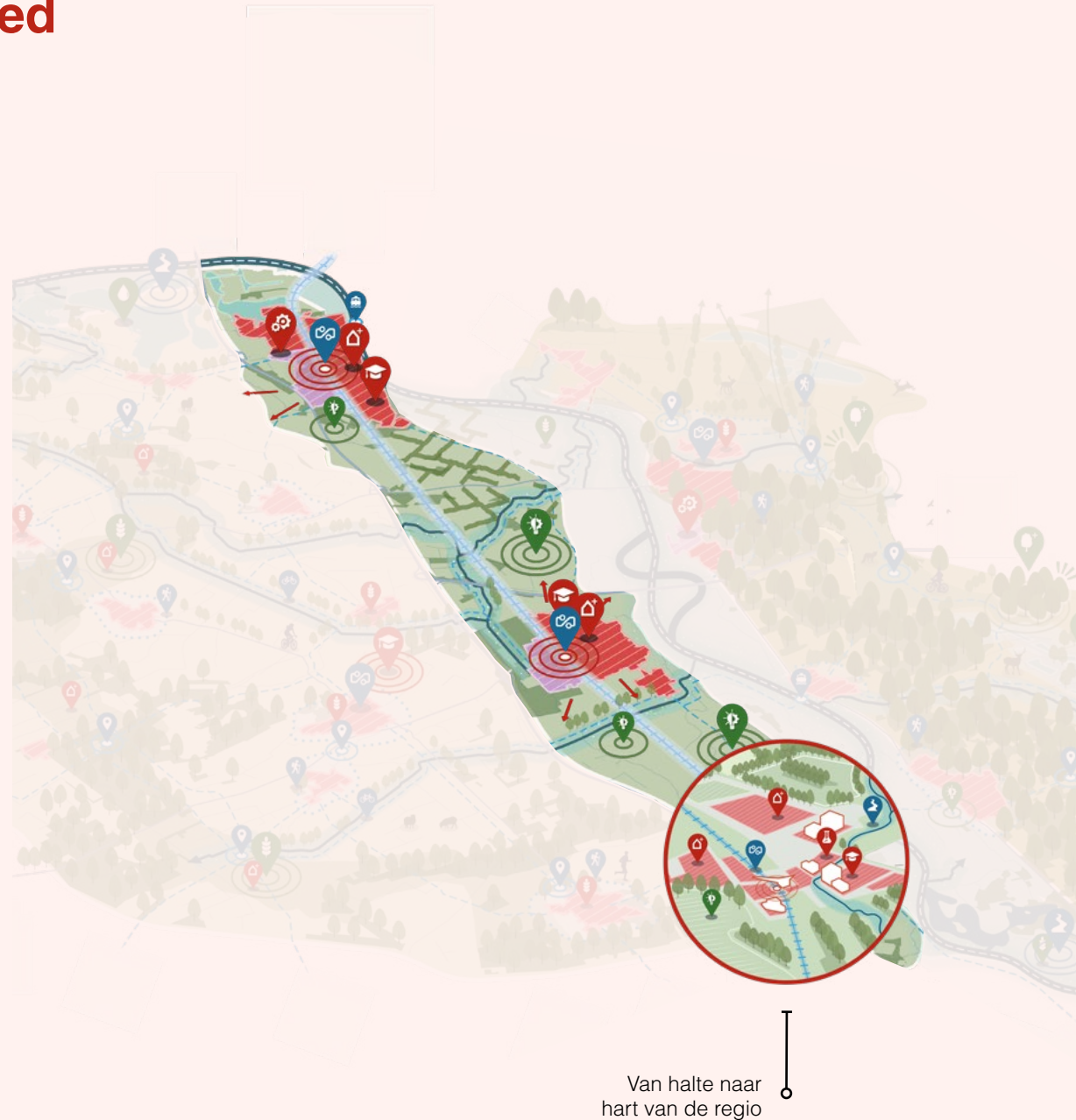
De agrozone is lang ingericht op maximale productie.

Efficiënt, maar met een toenemende druk op bodem, water en biodiversiteit.

De opgave is om deze zone te transformeren naar een regeneratief systeem.

Landbouw blijft hier een belangrijke drager, maar verandert van uitputting naar opbouw. Nieuwe vormen van landbouw verbinden voedselproductie met natuur, gezondheid en gemeenschap.

De boer wordt niet alleen producent, maar ook beheerder van een gezond landschap. Zo ontstaat een toekomstbestendige economie die bijdraagt aan een gezonde leefomgeving.

Maaszone – van afvoer naar levend watersysteem

De Maaszone is traditioneel ingericht op het snel afvoeren van water. Maar in een veranderend klimaat is dat niet langer houdbaar.

We transformeren deze zone naar een systeem dat water vasthoudt en benut. Ruimte voor de rivier wordt gecombineerd met natuurontwikkeling, recreatie en nieuwe landschappen.

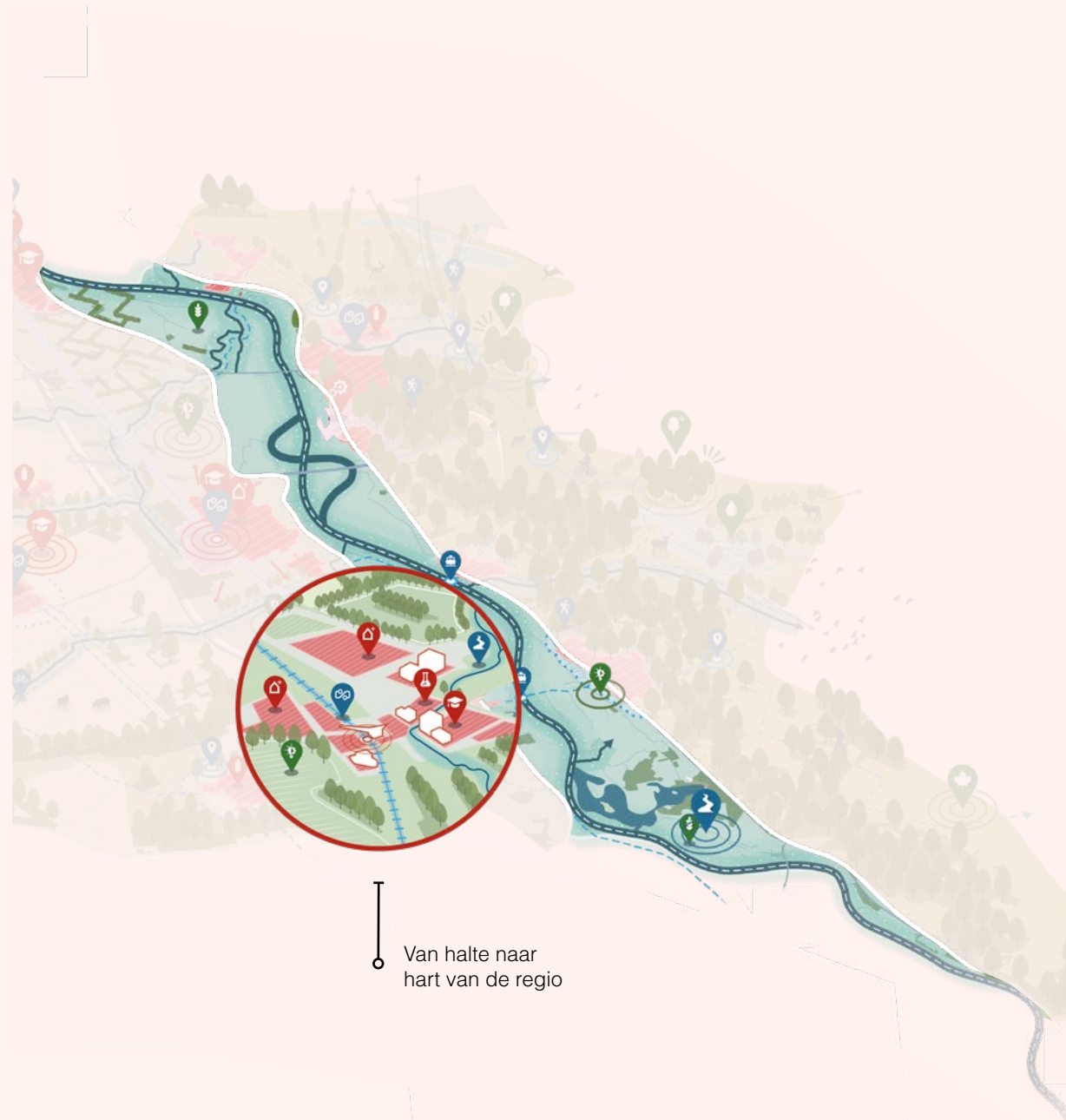
Binnen dit grootschalige systeem liggen juist ook kleinschalige structuren die een andere logica laten zien.

Het landschap van maasheggen - een karakteristiek en beschermd cultuurlandschap - remt water af, houdt het vast en ondersteunt biodiversiteit en beleving.

Deze structuren laten zien dat het landschap zelf al oplossingen in zich draagt.

De transitie bouwt daarom voort op deze kwaliteit: niet door deze structuur te vervangen, maar door haar te versterken en te verbinden met de grotere watersystemen.

Water wordt niet langer gezien als probleem, maar als kwaliteit. Zo ontstaat een dynamisch landschap waarin veiligheid, ecologie en gebruik samenkomen — en waar water opnieuw betekenis krijgt.

Maasduinen – naar een gezond en beleefbaar natuurlijk landschap

De Maasduinen vormen een uniek natuurgebied, maar staan onder druk door versnippering en verstoring.

Ecologische relaties zijn verzwakt en verbindingen ontbreken.

We versterken deze zone door in te zetten op robuuste ecologische netwerken.

Natuurgebieden worden uitgebreid en met elkaar verbonden, zowel binnen de regio als over de grens.

Nieuwe bossen, ecologische corridors en herstel van bodem en water vormen de basis.

Zo ontstaat een samenhangend systeem dat biodiversiteit versterkt en tegelijkertijd een gezonde en beleefbare omgeving biedt.

Van systeem naar plek

De bloeizone wordt niet in één keer ontworpen. Ze ontstaat door het gericht toepassen van principes in concrete situaties.

We hebben 24 ruimtelijke principes ontwikkeld - als vertaling van de Red, Green & Blue benadering. Deze principes vormen de bouwstenen voor een gezonde leefomgeving.

Niet elke plek vraagt om dezelfde ingreep. Elke locatie heeft een eigen karakter, opgave en dynamiek.

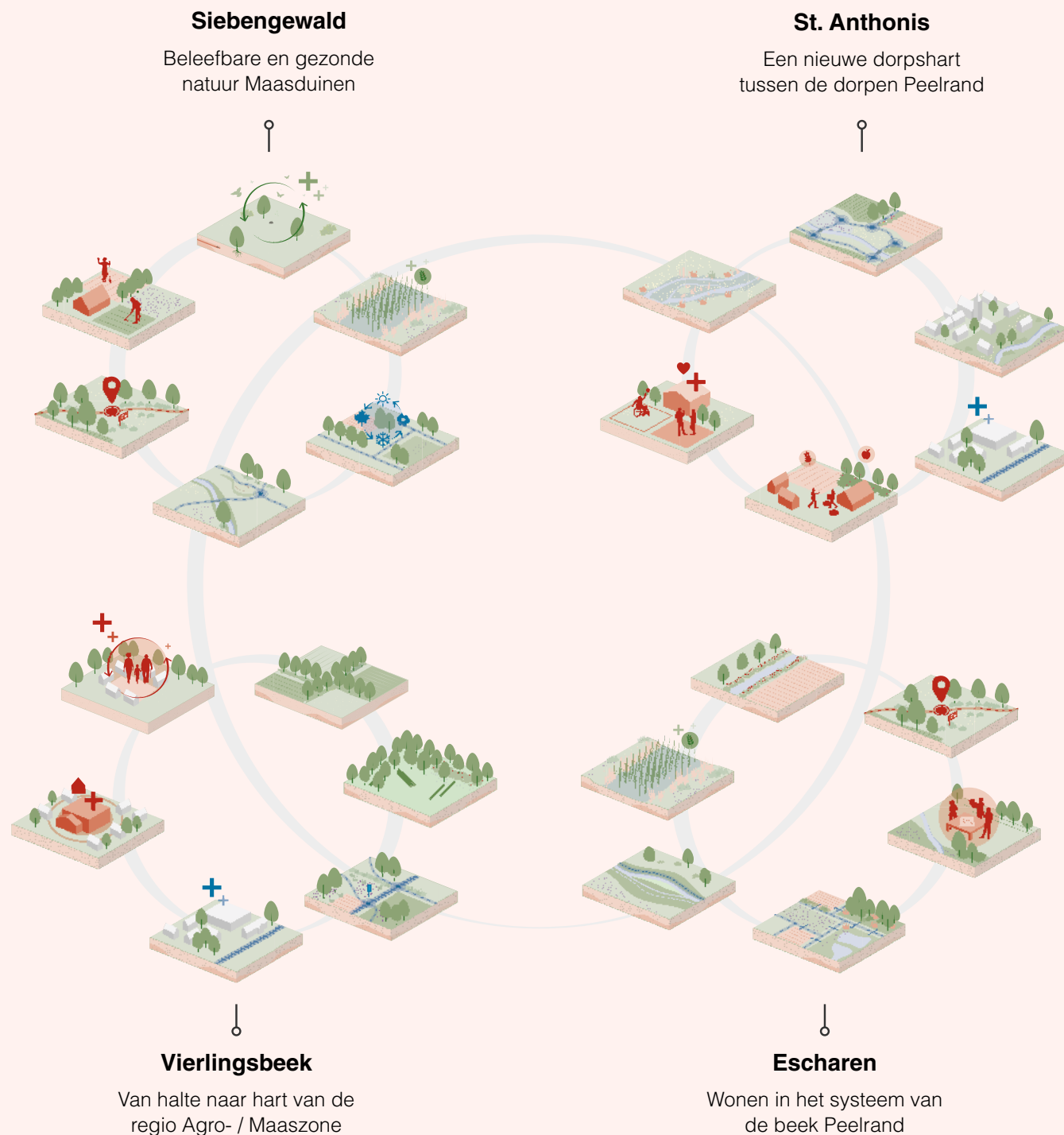
Juist daarom worden de principes gebiedsspecifiek toegepast: als ingrediënten die je selectief en in samenhang inzet.

Soms ligt de nadruk op water en bodem, soms op netwerken en bereikbaarheid, en soms op gemeenschap en ontmoeting.

Door deze principes per locatie te combineren, ontstaat een concrete ruimtelijke vertaling van de bloeizone.

Niet als blauwdruk, maar als samenhangende aanpak die meebeweegt met het landschap en de plek.

Op de volgende pagina's laten we zien hoe deze principes samenkomen in vier voorbeeldplekken. Daar wordt zichtbaar hoe het systeem daadwerkelijk werkt.

Gezonde natuur – Siebengewald

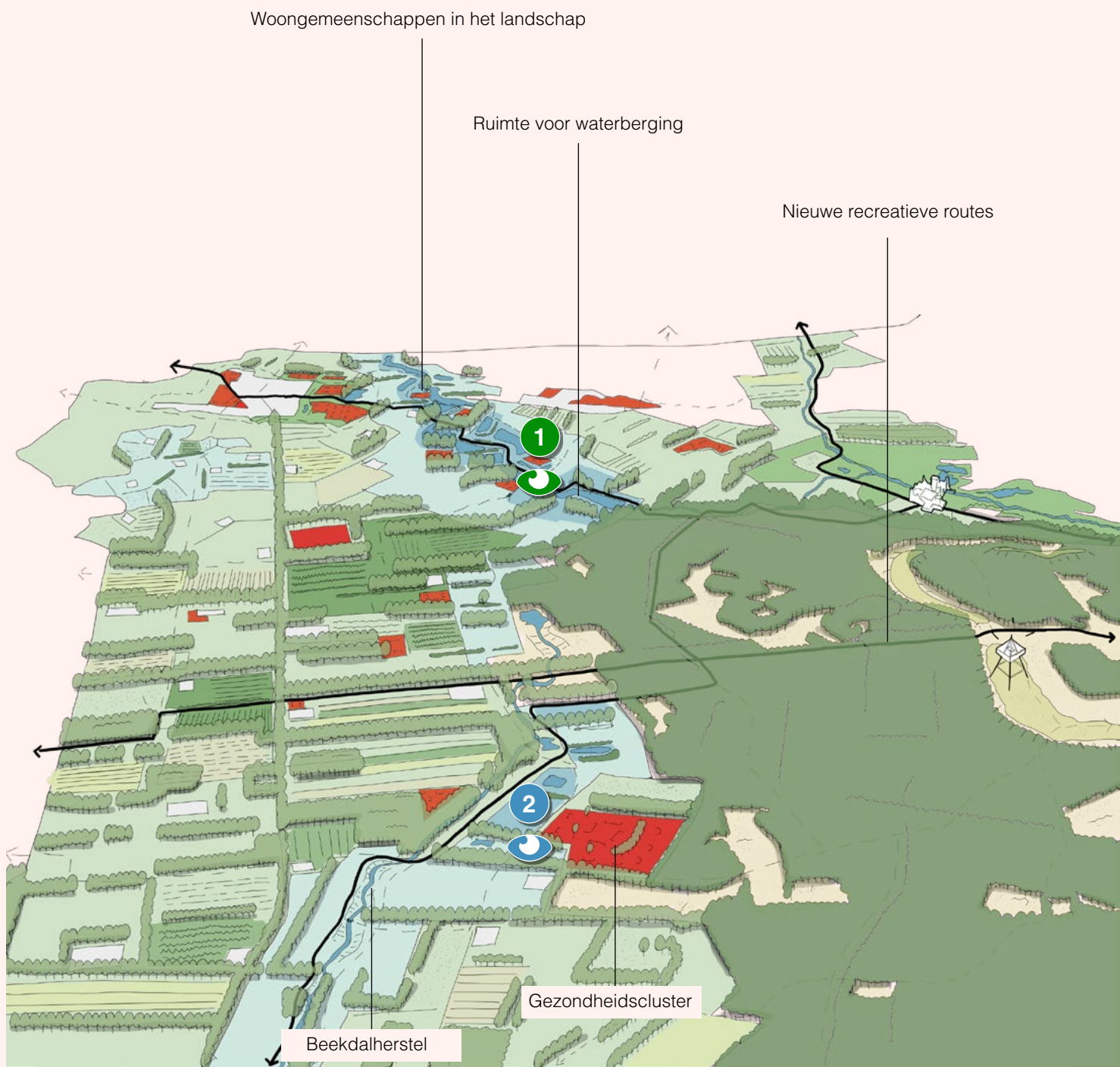
In de overgangen tussen duinen en lagere zones komt het watersysteem samen.

De delen die ingericht zijn op afvoer, bieden juist de kans om water vast te houden en opnieuw onderdeel te maken van het landschap.

Door water langer in het gebied te houden, ontstaat een nieuw evenwicht tussen bodem, natuur en gebruik.

Natte teelten, beekstructuren en lagere zones sluiten aan op de natuurlijke hydrologie en versterken de veerkracht van het systeem. Kwetsbare natuur wordt hersteld, en tegelijkertijd ontstaat ruimte voor nieuwe vormen van gebruik.

Het landschap wordt niet alleen functioneel, maar ook beleefbaar. Routes langs het water, open plekken en overgangen maken zichtbaar hoe het systeem werkt. Seizoenen, waterstanden en vegetatie worden onderdeel van de dagelijkse ervaring.

Gezonde natuur – Siebengewald

Nieuwe landgoederen – Escharen

Het beekdal vormt de natuurlijke drager van dit gebied.

Water en bodem bepalen hier de structuur en geven richting aan hoe het landschap zich ontwikkelt.

Door de beek opnieuw te laten meanderen en water vast te houden, ontstaat een robuust en beleefbaar landschap.

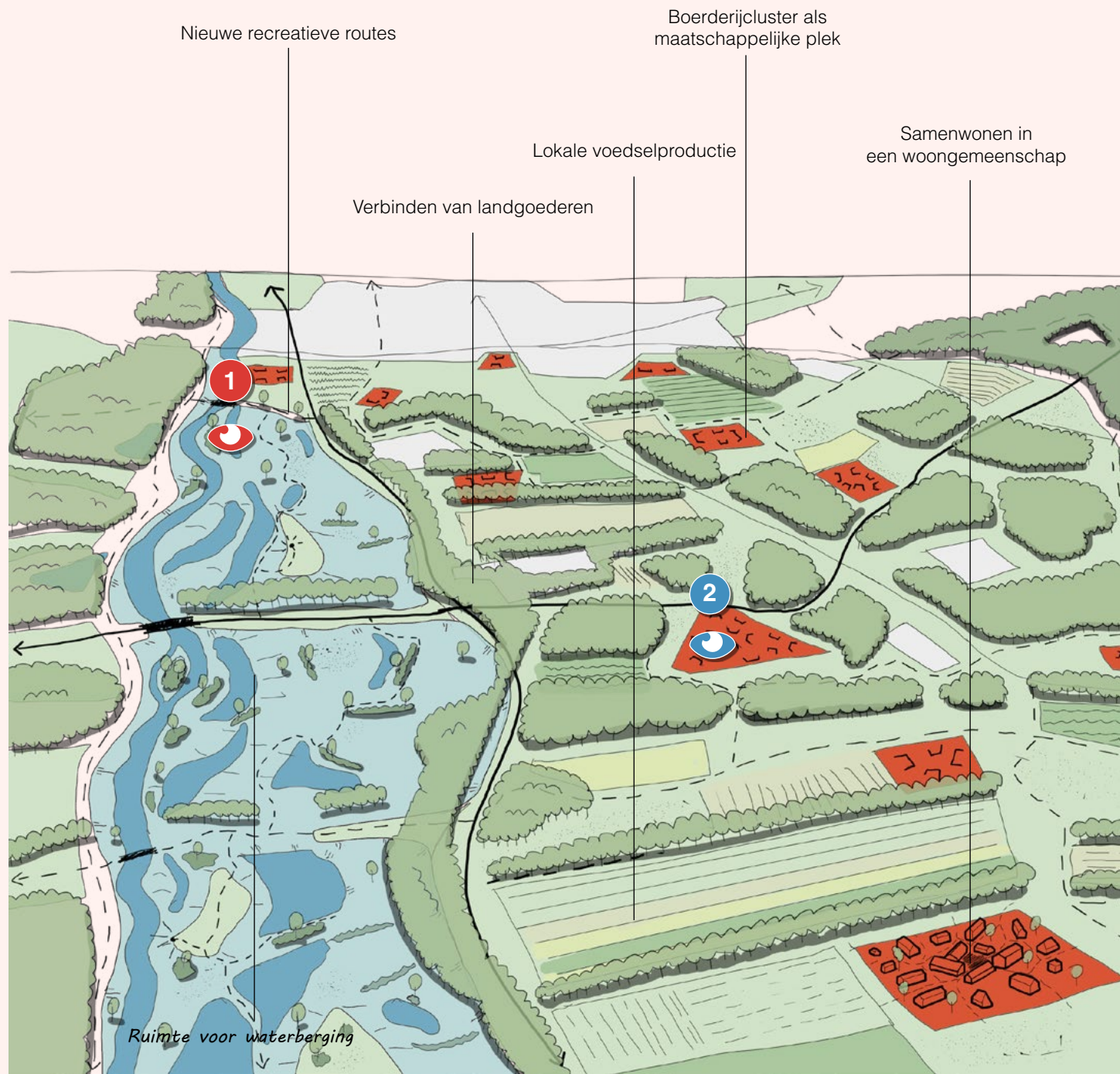
Natte zones, groenstructuren en routes versterken elkaar en maken het systeem zichtbaar in het dagelijks gebruik.

Wonen wordt hier niet los toegevoegd, maar ingebed in het landschap.

Nieuwe woonclusters voegen zich als schakels in het groen, met directe verbindingen naar het beekdal en het omliggende landschap.

Zo ontstaat een plek waar wonen, bewegen en natuur samenvallen.

Waar het landschap richting geeft, en waar de leefomgeving bijdraagt aan gezondheid en ontmoeting.

Nieuwe landgoederen – Escharen

GOAT (gezondste omgeving allertijden) – St. Anthonis

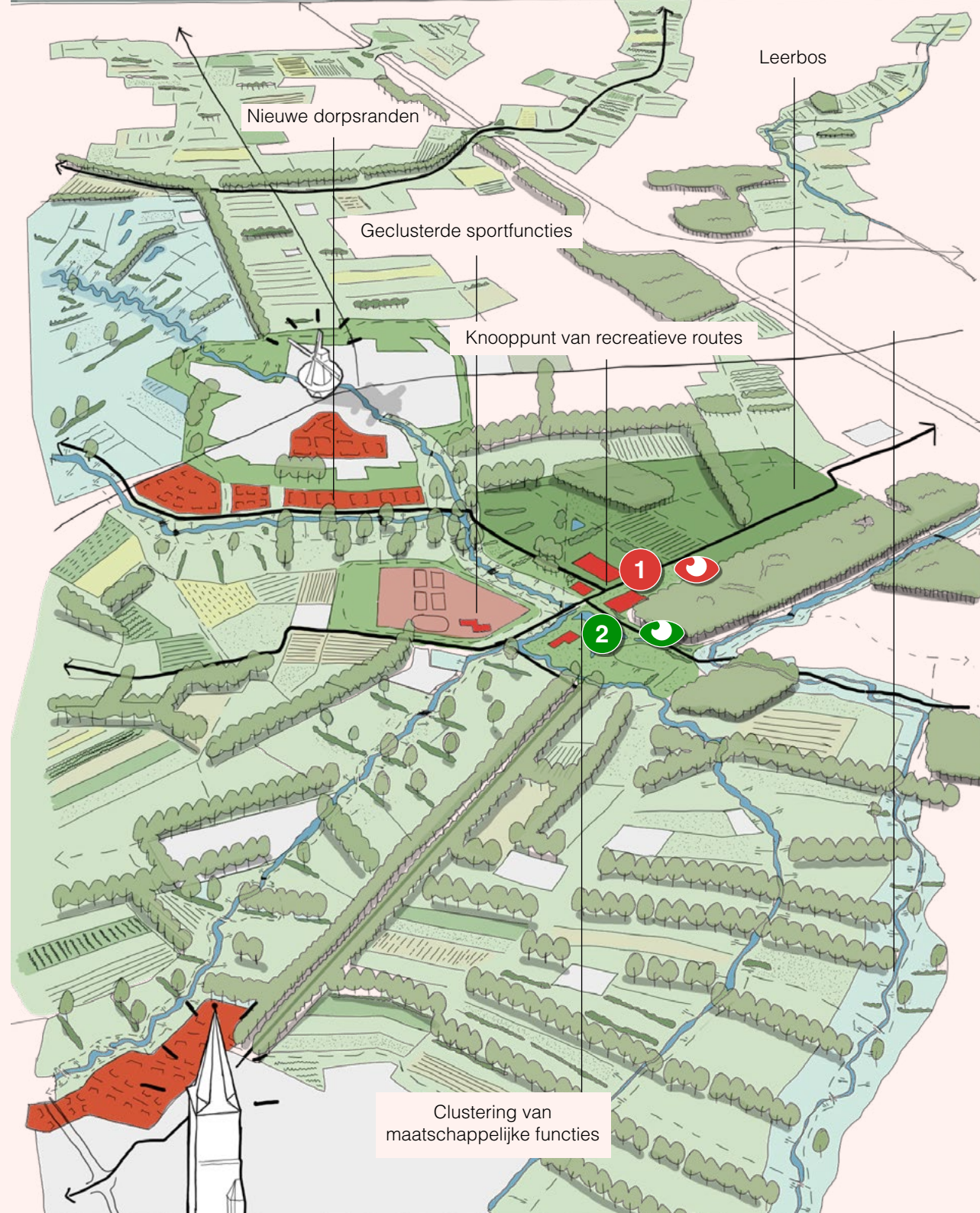
In en rond dorpen ontstaan plekken waar meerdere functies samenkomen.

Onderwijs, zorg, ontmoeting en voedselproductie versterken elkaar.

Niet meer versnipperd, maar gebundeld. Voorzieningen die afzonderlijk kwetsbaar zijn, krijgen samen nieuwe betekenis.

Hier ontmoeten generaties elkaar, ontstaan sociale netwerken en wordt gezondheid vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven.

Dit zijn plekken waar mensen elkaar kennen en ondersteunen — en waar de gemeenschap de belangrijkste drager van de leefomgeving is.

GOAT (gezondste omgeving allertijden) – St. Anthonis

De knoop – Vierlingsbeek

Van halte naar hart van de regio.
Station Vierlingsbeek groeit uit van halte tot toegangspoort van de Maasvallei.

Waar mobiliteit en plek samenkomen ontstaat een nieuw knooppunt voor wonen, werken en leren.

Niet alleen een plek om over te stappen, maar een plek om te blijven.

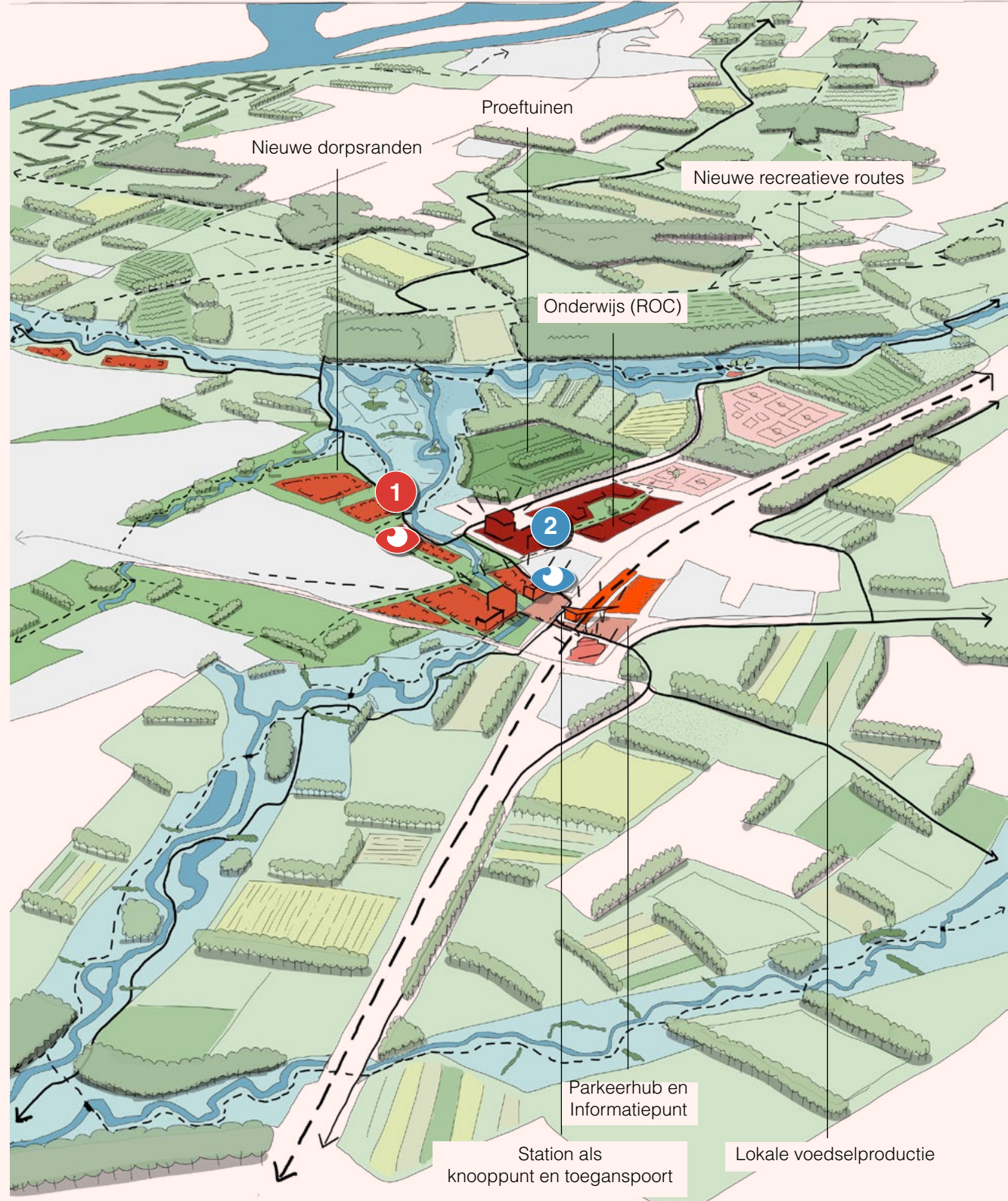
Het station wordt verbonden met onderwijs, proefvelden en voorzieningen.

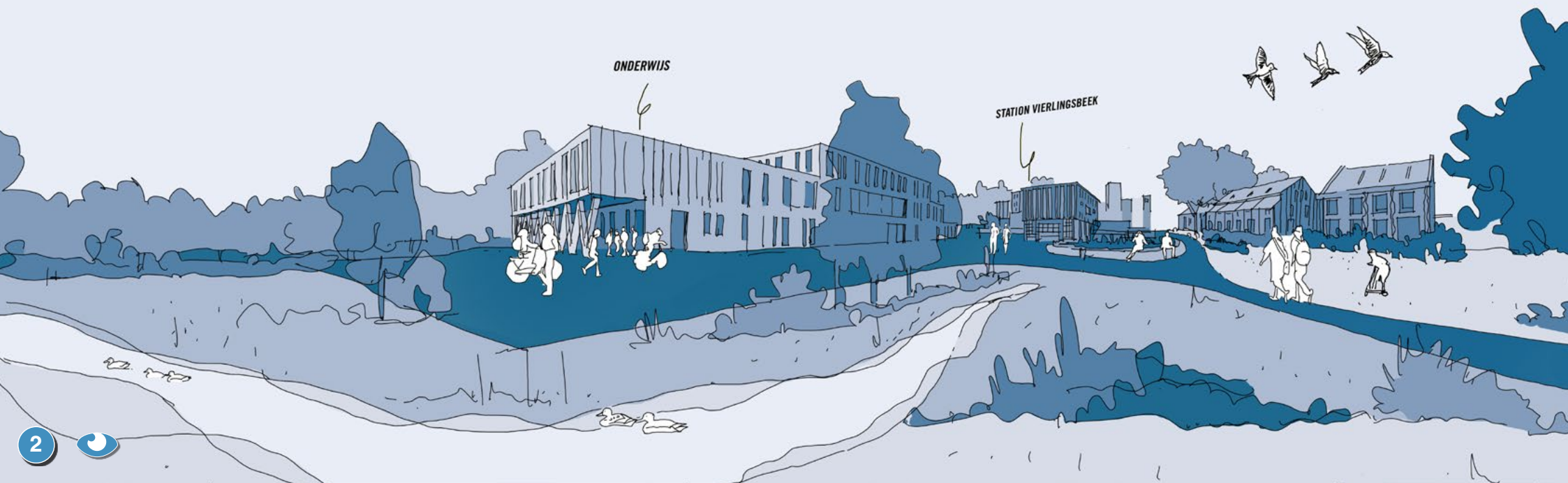
Wonen, innovatie en recreatie komen hier samen in een gemengd en levendig landschap.

De omgeving ontwikkelt zich als schakel tussen dorp en regio, goed verbonden met het netwerk van dorpen, landschap en routes.

Mobiliteit wordt hier geen doorvoer, maar een drager van ontwikkeling.

Een plek waar de Maasvallei zichtbaar, bereikbaar én beleefbaar wordt.

2

1

De knoep – Vierlingsbeek

Tot bloei komen

De bloeizone ontstaat niet in één keer.
Ze begint op plekken.

Plekken waar mensen, landschap en netwerken
samenkomen zoals in Siebengewald, Escharen,
St. Anthonis en Vierlingsbeek.

Daar wordt zichtbaar hoe het systeem werkt.
Daar ontstaat energie.

Daar begint de verandering.

Elke plek heeft zijn eigen trekkers.
Bewoners, agrariërs, dorpsraden, ondernemers,
natuurbeheerders, onderwijs en overheden
pakken samen de opgave op.

Niet als losse initiatieven, maar als mensen
die direct belang hebben bij een gezondere
leefomgeving.

Zij zijn de dragers van de bloeizone.

Van initiatief naar systeem

De transformatie van de Maasvallei gebeurt niet via één plan, maar via een netwerk van initiatieven.

Wat op plekken ontstaat, groeit uit tot een regionaal systeem.

Om dit mogelijk te maken, organiseren we samenwerking op twee niveaus:

Regionaal

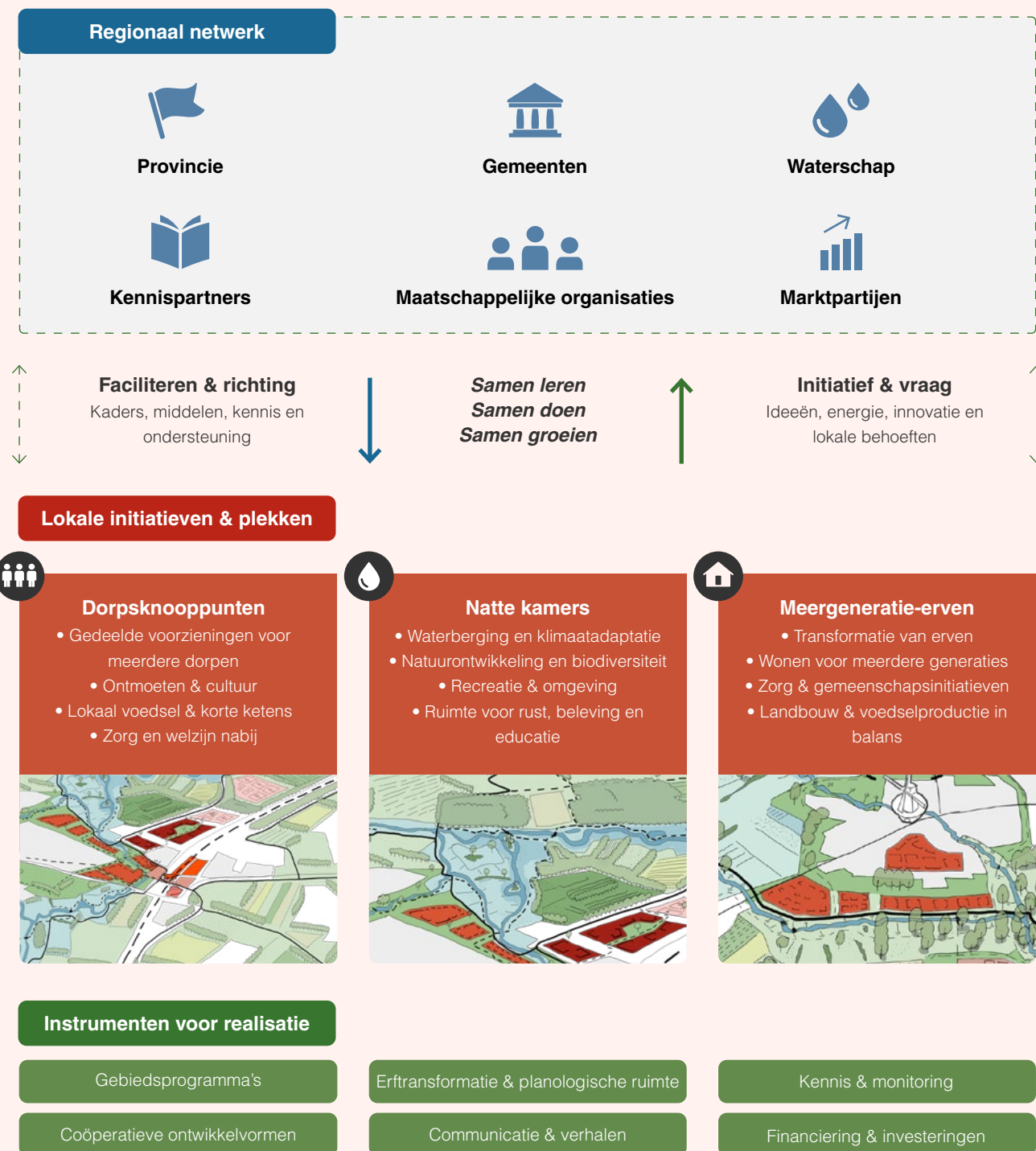
Een netwerk van overheden, kennisinstellingen en partners verbindt initiatieven, kennis en middelen.

Lokaal

De plekken vormen de motor.
Daar ontstaat de concrete verandering.

Deze aanpak vraagt om een andere manier van samenwerken. Niet alleen met betrokken partijen, maar met partijen die **baat hebben bij de uitkomst**. Van bewoners en agrariërs tot waterschap, zorg en natuur — zij profiteren van een gezondere leefomgeving en nemen daarom ook verantwoordelijkheid in ontwikkeling en beheer.

Zo ontstaat een aanpak die niet wordt opgelegd, maar groeit.

Per plek een strategie

Plek	Opgave	Trekkers	Baathouders	Rol
St. Anthonis	Gezond dorpshart	dorpsraad + ondernemer + gemeente	bewoners, zorg, onderwijs, sport	programmeren & ontwikkelen
Escharen	Wonen in het beekdal	bewoners + grondeigenaar + landschap	bewoners, waterschap, recreatie	samen ontwikkelen & beheren
Vierlingsbeek	Regionale knoop	gemeente + onderwijs + mobiliteit	reizigers, ondernemers, regio	ontwikkelen & exploiteren
Siebengewald	Hydrologisch herstel Maasduinen	waterschap + natuurbeheer	natuur, agrariërs, recreatie	herstellen & beheren

Niet één opdrachtgever, maar een netwerk van baathouders.
Iedere plek heeft een eigen trekker, maar draagt bij aan één samenhangend systeem.
Dezelfde principes, maar per plek anders toegepast — afhankelijk van bodem, water en gebruik.

De bloeizone wordt voelbaar

In de Maasvallei ontstaat een nieuw evenwicht. Een landschap waarin water weer wordt vastgehouden, waarin bodem, natuur en voedselproductie elkaar versterken en waarin dorpen en netwerken opnieuw met elkaar verbonden zijn. Een systeem dat vitaal, verbonden en veerkrachtig is. Een leefomgeving die uitnodigt om te bewegen, te ontmoeten en te blijven. Maar wat dit systeem echt laat functioneren, is niet alleen wat we zien of ontwerpen. Het is wat we voelen.

Naast bodem, water en netwerken ontstaat er iets dat minder zichtbaar is, maar des te bepalender: de sociale verbinding tussen mensen. Het vermogen om je onderdeel te voelen van een plek. Om elkaar te ontmoeten, samen verantwoordelijkheid te nemen en de omgeving mede vorm te geven.

Voelen

Zien

Horen

Ruiken

Proeven

Dat is het zesde zintuig van de Maasvallei.

Dat is het zesde zintuig van de Maasvallei. Niet opgelegd van bovenaf, maar ontstaan van onderop. Dit sluit aan bij wat in het burgerberaad zichtbaar wordt: dat de kracht van de regio niet ligt in systemen van bovenaf, maar in de verbinding tussen mensen en initiatief van onderop.

Daar waar mensen initiatief nemen, waar plekken betekenis krijgen en waar systemen weer met elkaar verbonden raken.

Hier komt de bloeizone tot leven.

